

Številka : 77-02150/2020

Datum : 14.02.2020

ZDRAVNIŠKA ZBORNICA SLOVENIJE
DUNAJSKA CESTA 162
1000 LJUBLJANA

Zadeva: Delna upokojitev

Številka: 014-10/2020-1

Na Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju: zavod) ste se obrnili z dopisom, v katerem pojasnujete, da ste na portalu e-VEM zasledili razlago Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, da zavarovanje za dve uri dnevno oziroma 10 ur tedensko predstavlja zgolj zavarovalni čas, ki v skladu z zakonom vpliva na odmero sorazmernega dela pokojnine in ne predstavlja omejitve obsega opravljanja dejavnosti. Zanima vas, če iz tega izhaja, da se v skladu s 40. členom Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju oseba (v konkretnem primeru zasebni zdravstveni delavec) lahko deloma upokoji obenem pa opravlja zdravstveno dejavnost še naprej v nespremenjenem obsegu (za polni delovni čas).

V skladu z določbo prvega odstavka 40. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 96/12, 39/13, 102/15, 23/17, 40/17, 65/17, 28/19 in 75/19 v nadaljevanju: ZPIZ-2) zavarovanec iz 14. (delavci v delovnem razmerju), 15. (samozaposlena oseba), 16. (družbeniki) oziroma 17. člena (kmetje) tega zakona, ki je izpolnil pogoje za pridobitev pravice do predčasne ali starostne pokojnine, lahko pridobi pravico do delne pokojnine, če ostane v obveznem zavarovanju v obsegu, ki ustreza sorazmernemu delu polnega delovnega oziroma zavarovalnega časa, vendar najmanj dve uri dnevno ali 10 ur tedensko.

Delna pokojnina je posebna vrsta pokojnine in je namenjena lažjemu prehodu iz aktivnega statusa v status uživalca pokojnine. V času uživanja delne pokojnine ima upravičenec sočasno dva statusa, tj. status zavarovanca in uživalca pokojnine, ki vsak zase zagotavljata ustrezne pravice in izpolnjevanje nanju vezanih obveznosti.

Do delne pokojnine so upravičeni le z zakonom določeni zavarovanci, ki so vključeni v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje kot delavci v delovnem razmerju, samozaposlene osebe, družbeniki in kmetje.

Našteti zavarovanci lahko uveljavijo pravico do delne pokojnine, če na dan njene uveljavitve izpolnjujejo pogoje za pridobitev pravice do predčasne ali starostne pokojnine in ostanejo v obveznem zavarovanju v obsegu, ki ustreza sorazmernemu delu polnega delovnega oziroma zavarovalnega časa, vendar najmanj dve uri dnevno ali deset ur tedensko

Ta zakon je razširil krog zavarovancev ter uredil možnosti za bolj fleksibilno izbiro trajanja zavarovanja (od dve do sedem ur dnevno) in možnost izbire tedenskega delovnega časa (od deset do 39 ur), kar je tako za zavarovanca kot delodajalca ugodneje za bolj učinkovito delo oziroma opravljanje dejavnosti.

V skladu z drugim odstavkom tega člena se delna pokojnina odmeri od predčasne ali starostne pokojnine upravičenca na dan njene uveljavitve, in sicer v odstotnem deležu, ki ustreza skrajšanju polnega delovnega časa:

- 75 odstotkov, ko zavarovanec dela dve uri dnevno ali znaša zavarovalni čas od 10 do 14 ur tedensko,
- 62,5 odstotka, ko zavarovanec dela tri ure dnevno ali znaša zavarovalni čas od 15 do 19 ur tedensko,
- 50 odstotkov, ko zavarovanec dela štiri ure dnevno ali znaša zavarovalni čas od 20 do 24 ur tedensko,
- 37,5 odstotka, ko zavarovanec dela pet ur dnevno ali znaša zavarovalni čas od 25 do 29 ur tedensko,
- 25 odstotkov, ko zavarovanec dela šest ur dnevno ali znaša zavarovalni čas od 30 do 34 tedensko, in
- 12,5 odstotka, ko zavarovanec dela sedem ur dnevno ali znaša zavarovalni čas od 35 do 39 ur tedensko.

Tako določen znesek delne pokojnine se poveča za 5 odstotkov. Navedeno povečanje pa je časovno omejeno do dopolnitve 65. leta starosti.

Zavod bo torej na podlagi vložene prijave v zavarovanje odmeril sorazmerni del delne pokojnine, ki bo odvisen od dolžine zavarovalnega časa.

Za samozaposleno osebo Zakon o delovnih razmerjih (ZDR-1) ne velja (ne izplačuje plače, regresa in drugih bonitet, ki sicer pripadajo zaposlenim). V kolikor pa se bo uživalec delne pokojnine odločil opravljati samostojno dejavnost (vpis v Poslovni register Slovenije) **in sočasno obdržati tako status uživalca pokojnine kot status zavarovanca**, se bo moral vključiti v obvezno zavarovanje za najmanj dve uri dnevno oziroma 10 ur tedensko.

To pa ne pomeni, da dejavnost opravlja le dve uri dnevno oziroma 10 ur tedensko, saj s tem, ko je ustrezno uskladi svoj status v skladu s predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ne vpliva na obseg dejavnosti, saj ga kot že zgoraj navedeno, delovnopравни predpisi ne omejujejo. Mora pa seveda pri opravljanju dejavnosti upoštevati področno zakonodajo in podzakonske predpise, ki v določenih dejavnostih časovno omejujejo opravljanje te dejavnosti (npr. dejavnost zdravstva). Nadzor nad dejansko opravljenim številom ur na teden zdravstvene dejavnosti ne opravlja Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje temveč Inšpektoriat za delo.

Lep pozdrav!

Služba za matično evidenco zavarovancev
in prispevke

